

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

12 iunie 2018

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție
în componență:

Președinte Nicolae Gordilă,
Judecători Iurie Diaconu, Elena Covalenco, Liliana Catan,
Ion Guzun,

a judecat în ședința de judecată, fără citarea părților la proces, recursul ordinar, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 22 ianuarie 2018, declarat de avocatul Gheorghe Postolachi, în numele inculpatei

*Anton Lidia Xxxxx, născută la
xx xxxxx xxxx, originară și locuitoare a s. Xxxxxx, r-
nul Xxxxxx Xxx, cetățeană a R. Moldova, fără
antecedente penale.*

	<i>Termenul de examinare,</i>
<i>instanța de fond:</i>	<i>29.04.2015 – 23.06.2017,</i>
<i>instanța de apel:</i>	<i>12.07.2017 – 22.01.2018,</i>
<i>instanța de recurs:</i>	<i>02.05.2018 – 12.06.2018.</i>

Asupra recursului menționat, Colegiul penal lărgit,

CONSTATĂ :

1. Prin sentința Judecătoriei Anenii Noi din 23 iunie 2017, Anton Lidia a fost achitată de sub învinuirea comiterii infracțiunii prevăzute de art. 332 alin. 1 Cod penal, din motiv, că ***fapta nu întrunește elementele infracțiunii.***

2. Instanța de fond a constatat că ***inculpata Anton Lidia se învinuiește*** în aceia că, deținând funcția de director al grădiniței-creșă nr. II „Andrieș” din s. Mereni, r-nul Anenii Noi, fiind persoană publică, angajată în temeiul ordinului Direcției Generale Învățământ, Tineret și Sport, Anenii Noi nr. 19 din 04.04.2011 și activând în conformitate cu prevederile contractului individual de muncă 03/11 din 04 aprilie 2011, încheiat cu aceeași autoritate publică, acționând intenționat din interes personal întru gestionarea ilegală a banilor bugetari destinați salarizării, la 01.10.2014 a întocmit ordinul 31-c prin care i-a acordat concediu asistentei medicale Palii L.,

începând cu 01.10.2014 până la 05.11.2014, totodată, pentru îndeplinirea acțiunilor sale infracționale, cunoscând cu certitudine că Nicula M. este plecată peste hotarele RM și nu este angajată instituției, a numit-o ilegal pe Nicula M. substituitoarea funcției deținută legal de către Palii L. pentru perioada 01.10.2014 - 31.10.2014, cu acordarea 1,0% salariu, indicând în acest sens în același ordin date cu conținut fals precum că funcția va fi efectuată de către Nicula M. contrar prevederilor legislației muncii. Ulterior, acționând cu același scop, după emiterea ordinului nr. 31-c din 01.10.2014 cu conținutul fals la compartimentul înlocuirii Margaretei Nicula, la finele lunii octombrie 2014, conform obligațiilor de serviciu, în conformitate cu prevederile Legii RM 355 din 23.12.2005, cu privire la sistemul de salarizare în sectorul bugetar, a îndeplinit tabelul de evidență a folosirii timpului de muncă a angajaților instituției pe care o conduce, unde la poziția a 3-a, știind cu certitudine că Nicula M. nu este angajată a instituției și nici nu a activat în perioada de tabelare a salariului, a introdus ilegal date oficial false în tabelul de evidență a timpului de muncă și listele de salarizare, ce constituie documente oficiale, înscriind pe numele Nicula M. 23 zile lucrătoare. În baza tabelului îndeplinit, din contabilitatea Primăriei s. Mereni, r-nul Anenii Noi, inculpata Anton Lidia a ridicat ilegal suma de 1500 lei, care urma a fi achitată Margaretei Nicula, asumându-și ilegal atribuții de gestionare a banilor salariaților în alte scopuri neprevăzute, fiind folosiți banii ilegal de către Anton Lidia în alte interese personale, inclusiv repartizând sumele financiare indicate diferitor persoane la propria convingere și fără respectarea cerințelor legale, contrar destinației bugetului prevăzut pentru cheltuielile la achitarea salariilor angajaților grădiniței, prin urmare cauzând bugetului administrației publice locale a s. Mereni, r-nul Anenii Noi, daune materiale în sumă de 1500 lei.

Acțiunile inculpatei Anton Lidia, au fost încadrate juridic de organul de urmărire penală în baza art. 332 alin. (1) Cod penal, ca înscrierea de către o persoană publică, în documentele oficiale a unor date vădit false, precum și falsificarea unor astfel de documente, dacă aceste acțiuni au fost săvârșite din interes material sau din alte interese personale.

Instanța de fond a reținut, că în acțiunile inculpatei Anton L. nu sunt prezente elementele componente de infracțiune prevăzută de art. 332 alin. (1) Cod de procedură penală.

Or, inculpata fiind pusă într-o situație dificilă ca administrator, în scopul activității eficiente a grădiniței și deschiderii unui bloc (filialei noi) al Grădiniței din s. Mereni, r-nul Anenii Noi, doar în interesul copiilor minori (interesul comunității), ***a comis această abatere de la regulile contabilității și a înscris-o*** în ordinul nr. 31-c din 01.10.2014 pe Nicula M. ca substituitoare a funcției deținută legal de către Palii L. pentru perioada 01.10.2014 - 31.10.2014, iar la finele lunii octombrie 2014, ***a introdus în tabelul de evidență*** a timpului de muncă și listele de salarizare, numele Margaretei Nicula ***precum că, ar fi lucrat*** 23 zile lucrătoare, iar ulterior a ridicat suma de 1500 lei, care parțial a primit-o Vasilița S., iar restul sumei a fost folosită în interesele grădiniței de copii pe care o conducea.

Astfel, martorul Vasilița S. a declarat, că activează la grădinița din s. Mereni, r-nul Anenii Noi, în funcția de intendent. Însă, cunoscând că Palii L. are nevoie de concediu, a acceptat să fie substituitoare doar în ceea ce ține de alimentația copiilor, îndeplinind funcția de asistentă medicală în luna octombrie 2014, iar în luna

noiembrie a prelungit substituirea funcției date, deoarece Paliu L. după concediul de odihnă a plecat în concediu medical în care s-a aflat până la 20.12.2014. Pentru luna octombrie a primit de la directoarea Anton L. 600 lei pentru suplinirea funcției de asistent medical.

Prin înscrierea, de către inculpată, în ordinul nr. 31-c din 01.10.2014 pe Nicula M. ca substituitoare a funcției de asistentă medicală și semnarea tabelului de pontaj, nicidecum nu se confirmă că ea a primit careva avantaje de la asemenea activitate și nici nu confirmă motivul ei de a primi careva foloase sau avantaje, ***de la săvârșirea faptei de fals în actele publice.***

Acuzarea ***nu a prezentat probe*** pertinente, concludente și incontestabile în vederea confirmării vinovăției inculpatei ***în comiterea infracțiunii incriminate.***

Or, învinuirea adusă acesteia este una formală și neclară, ***fără a face trimitere la legea*** care reglementează activitatea persoanelor publice, precum ar fi Legea cu privire la persoana publică din 18.12.1999 sau alte legi, regulamente, instrucții, ordine.

Atât la urmărirea penală, cât și pe parcursul examinării cauzei, acuzarea nu a prezentat probe pertinente și incontestabile care ar confirma modul inculpatei de a primi careva avantaje personale de la ***săvârșirea faptei de fals în acte publice.***

3. Procurorul în Procuratura r-lui Anenii Noi, a declarat apel, solicitând casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpata să fie recunoscută vinovată în baza art. 332 alin. (1) Cod penal, și liberată de răspundere penală în legătură cu expirarea termenului de prescripție, conform art. 60 Cod penal.

Apelantul a invocat că în urma analizei probelor existente, administrate legal și cercetate, s-a constatat vinovăția inculpatei pe deplin, fiind stabilită și confirmată intenția acesteia la comiterea infracțiunii incriminate, existând o legătură causală între cele comise și consecințele survenite.

4. Potrivit deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 22 ianuarie 2018, apelul a fost admis, casată sentința și pronunțată o nouă hotărâre.

Procesul penal în privința lui Anton Lidia în baza art. 332 alin. (1) Cod penal, ***a fost încetat cu liberarea de răspundere penală*** conform art. 60 Cod penal, în legătură cu expirarea termenului de prescripție de tragere la răspundere penală.

Instanța de apel a constatat că, inculpata Anton Lidia, la 01.10.2014 deținând funcția de director al grădiniței creșă nr. II „Andrieș” din s. Mereni, r-nul Anenii Noi, fiind persoană publică, angajată în temeiul ordinului Direcției Generale Învățământ, Tineret și Sport Anenii Noi nr. 19 din 04.04.2011 și activând în conformitate cu prevederile contractului individual de muncă nr. 03/11 din 04 aprilie 2011, încheiat cu aceeași autoritate publică, acționând intenționat din interes personal întru gestionarea ilegală a banilor bugetari destinați salarizării, a întocmit ordinul 31-c prin care i-a acordat concediu asistentei medicale Paliu L., începând cu 01.10.2014 până la 05.11.2014, totodată, pentru îndeplinirea acțiunilor sale infracționale, cunoscând cu certitudine faptul că Nicula M. este plecată peste hotarele RM și nu este angajata instituției, a numit-o ilegal pe Nicula M. substituitoare a funcției deținută legal de către Paliu L. pentru perioada 01.10.2014 - 31.10.2014, cu acordarea 1,0% salariu, indicând în acest sens în același ordin date cu conținut fals precum că funcția va fi efectuată de către Nicula M. contrar prevederilor legislației muncii. Ulterior, acționând cu același scop, după emiterea ordinului nr. 31-c din 01.10.2014 cu

conținutul fals la compartimentul înlocuirii Margaretei Nicula, la finele lunii octombrie 2014, conform obligațiilor de serviciu, în conformitate cu prevederile Legii RM nr. 355 din 23.12.2005 „cu privire la sistemul de salarizare în sectorul bugetar” a îndeplinit tabelul de evidență a folosirii timpului de muncă a angajaților instituției pe care o conduce, unde la poziția a 3-a, știind cu certitudine că Nicula Margareta nu este angajată a instituției și nici nu a activat în perioada de tabelare a salariului, a introdus ilegal date oficial false în tabelul de evidență a timpului de muncă și listele de salarizare, ce constituie documente oficiale, înscriindu-i pe numele Margaretei Nicula, 23 de zile lucrătoare.

În baza tabelului îndeplinit, din contabilitatea Primăriei s. Mereni, r-nul Anenii Noi, inculpata a ridicat ilegal suma de 1500 lei, care urma a fi achitată Margaretei Nicula, asumându-și ilegal atribuții de gestionare a banilor salariaților în alte scopuri neprevăzute, banii fiind folosiți ilegal de către inculpată în alte interese personale, inclusiv repartizând sumele financiare indicate diferitor persoane la propria convingere și fără respectarea cerințelor legale, contrar destinației bugetului prevăzut pentru cheltuielile la achitarea salariilor angajaților grădiniței, prin urmare cauzând bugetului administrației publice locale a s. Mereni, r-nul Anenii Noi daune materiale în sumă de 1500 lei.

Instanța de apel a statuat că probele administrate dovedesc integral vinovăția inculpatei și i-a încadrat acțiunile în baza art. 332 alin. (1) Cod penal, ca înscrierea de către o persoană publică, în documentele oficiale a unor date vădit false, dacă aceste acțiuni au fost săvârșite din interese personale.

Totodată, ținând cont că inculpata **a săvârșit infracțiunea prevăzută de art. 332¹ alin. (1) Cod penal**, în luna noiembrie 2014, iar de la ziua săvârșirii infracțiunii a expirat termenul de 2 ani, potrivit art. 60 alin. (1) lit. a) Cod penal, a expirat termenul de tragere la răspundere penală a inculpatei, motiv pentru care, urmează a fi dispusă **încetarea procesului penal** în privința inculpatei, **cu liberarea de răspundere penală**, în legătură cu expirarea termenului de prescripție de tragere la răspundere penală.

5. Avocatul Gheorghe Postolachi a declarat recurs ordinar, solicitând casarea acestei hotărâri și menținerea sentinței primei instanțe sau trimiterea cauzei la o nouă judecare în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Recurentul a invocat, că vinovăția inculpatei nu a fost confirmată prin probe pertinente și concludente.

Astfel, este prezent un **dubiu incontestabil, dacă inculpata este sau nu vinovată în comiterea infracțiunii incriminate**, iar potrivit art. 8 și 389 alin. (2) Cod de procedură penală, sentința de condamnare nu poate fi bazată pe presupuneri.

Instanța de apel, judecând cauza în ordinea primei instanțe, conform art. 384 alin. (4) Cod de procedură penală, **trebuia să emită decizia întemeiată numai pe probele care au fost cercetate nemijlocit în ședința de judecată**, fiind astfel încălcat art. 6 CEDO, privind dreptul la un proces echitabil.

În drept, recursul este întemeiat pe art. 427 alin. (1) pct. 6), 8) și 12) Cod de procedură penală.

6. Judecând recursul ordinar pe baza materialului din dosarul cauzei și argumentelor invocate, Colegiul penal lărgit concluzionează că acesta urmează a fi admis din următoarele considerente.

Potrivit art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de această instanță, inclusiv în temeiul când hotărârea atacată nu cuprinde motive legale pe care se întemeiază soluția, motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii pronunțate, acesta este expus neclar. Conform art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs este în drept să judece cauza și în baza temeiurilor neinvocate, dar fără a agrava situația condamnatului.

Instanța de recurs doar verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Sub acest aspect, Colegiul penal lărgit atestă că instanța de apel, corect a desființat sentința, aceasta fiind viciată prin constatări divergente privind vinovăția și achitarea inculpatei, cum ar fi: *„inculpata se învinuiește..., a comis această abatere de la regulile contabilității și a înscris-o..., a introdus în tabelul de evidență... precum că, ar fi lucrat..., de la săvârșirea faptei de fals în actele publice..., nu a prezentat probe...în comiterea infracțiunii incriminate..., de la săvârșirea faptei de fals în acte publice..., fapta nu întrunește elementele infracțiunii”*, însă rejudecând cauza potrivit regulilor generale, a comis următoarele erori de drept (*pct. 2. din decizie*).

Potrivit art. 414 alin. (1), (2) și (6) Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală. Instanța de apel verifică declarațiile și probele materiale examinate de prima instanță prin citirea lor în ședința de judecată, cu consemnarea în procesul-verbal. Instanța de apel nu este în drept să-și întemeieze concluziile pe probele cercetate de prima instanță dacă ele nu au fost verificate în ședința de judecată a instanței de apel și nu au fost consemnate în procesul-verbal. Conform art. 419 Cod de procedură penală, rejudecarea cauzei de către instanța de apel se desfășoară potrivit regulilor generale pentru examinarea cauzelor în primă instanță, care se aplică în mod corespunzător.

Conform art. 60 alin. (1) Cod penal, persoana se liberează de răspundere penală dacă din ziua *săvârșirii infracțiunii* a expirat termenul de prescripție. În corespundere cu art. 332 alin. (5) Cod de procedură penală, în cazul în care a intervenit termenul de prescripție, încetarea procesului penal nu se admite fără acordul inculpatului. În acest caz, procedura continuă în mod obișnuit. Potrivit art. 8 alin. (1) Cod de procedură penală, persoana acuzată de săvârșirea unei infracțiuni este prezumată nevinovată atâta timp cât vinovăția sa nu-i *va fi dovedită și constatată printr-o hotărâre judecătorească de condamnare definitivă*. Potrivit art. 389 alin. (1), (4) pct. 3), (6) Cod de procedură penală, sentința de condamnare se adoptă numai în condiția în care, în urma cercetării judecătorești, vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii a fost confirmată prin ansamblul de probe cercetate de instanța de judecată. *Sentința de condamnare se adoptă cu liberarea de pedeapsă în cazul expirării termenului de prescripție*. La adoptarea sentinței *de condamnare cu liberarea de pedeapsă*, instanța argumentează în baza căror temeiuri, prevăzute de Codul penal, adoptă sentința dată. Conform art. 391 alin. (1) Cod de procedură penală, sentința de încetare a procesului penal se adoptă dacă... Potrivit art. 394 alin. (1) pct. 1) și 2) Cod de procedură penală, partea descriptivă a sentinței de condamnare trebuie să cuprindă descrierea faptei criminale, considerată ca fiind dovedită,

indicându-se locul, timpul, modul săvârșirii ei, forma și gradul de vinovăție, motivele și consecințele infracțiunii, probele pe care se întemeiază concluziile instanței de judecată și motivele pentru care instanța a respins alte probe. În corespundere cu art. 395 alin. (1) pct. 2) și 3) Cod de procedură penală, în dispozitivul sentinței de condamnare trebuie să fie arătate **constatarea că inculpatul este vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de legea penală**, categoria și mărimea pedepsei aplicate inculpatului. În caz dacă instanța îl găsește pe inculpat vinovat, **dar îl liberează de pedeapsă** pe baza prevederilor respective ale Codului penal, ea este datoare să menționeze aceasta în dispozitivul sentinței. Conform art. 396 alin. (1) pct. 2) Cod de procedură penală, dispozitivul sentinței de încetare a procesului penal trebuie să cuprindă dispoziția de încetare a procesului penal și motivul pe care se întemeiază încetarea procesului.

Conform jurisprudenței naționale, sentința trebuie să corespundă atât după formă, cât și după conținut cerințelor art. 384-397 Cod de procedură penală. Sentința se expune în mod consecvent, astfel ca noua situație să decurgă din cea anterioară și să aibă legătură logică cu ea, excluzându-se folosirea formulărilor inexacte (*Hotărârea Plenului CSJ nr. 22 din 12.12.2005 privind sentința judecătorească, pct. 3.*).

Însă, instanța de apel nu a respectat prescripțiile de drept nominalizate, deoarece, potrivit descriptivului și dispozitivului deciziei contestate (*pct. 4. din decizie*):

a) nu a respectat procedura de aplicare a prescripției tragerii la răspundere penală a persoanei inculpate, enunțată supra, nefiind clar ce fel de sentință a fost pronunțată - de încetare a procesului penal pe motive de reabilitare sau nereabilitare, sau de condamnare, în descriptivul și dispozitivul hotărârii adoptate fiind prezente elementele ambilor categorii de hotărâri judiciare, care prin esența lor se exclud reciproc.

Mai mult, în descriptivul sentinței a constatat fapta pe art. 332 alin. (1) Cod penal ca fiind dovedită și indicând că „**acțiunile infracționale ale inculpatei cuprind elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 332 alin. (1) Cod penal**”, că „**Anton Lidia a săvârșit infracțiunea prevăzută de art. 332¹ alin. (1)**”, dar în dispozitiv a dispus, absolut divergent, inițial că: „*procesul penal încetează*” apoi că, inculpata în genere: „*se liberează de răspundere penală*”, lipsind aici și constatarea dacă ea este sau nu vinovată de săvârșirea infracțiunii imputate;

b) și-a întemeiat concluziile pe probe neverificate în ședința de judecată a instanței de apel și neconsemnate în procesul-verbal, cum ar fi: ordinul nr. 310c din 01.10.2014, tabelul de pontaj, tabelul de evidență a timpului de muncă și listele de salarizare, procesul – verbal de examinare a ordinului de numire a Margaretei Nicula în funcție de asistentă medicală și procesul verbal de examinare a tabelului de evidență a folosirii timpului de muncă a angajaților grădiniței.

Circumstanțele expuse atestă în mod lucid că instanța de apel nu a judecat cauza penală în condițiile legii, deoarece a adoptat o hotărâre care nu cuprinde motive legale pe care se întemeiază soluția, motivarea soluției contrazicând dispozitivul hotărârii pronunțate, acesta fiind expus neclar, și că recursul de pe rol este întemeiat.

Conform art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, instanța de recurs casează total hotărârea atacată și dispune rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Dat fiind că încălcările normelor procedurale specificate, comise de către instanțele de fond și de apel, constituie erori de drept prescrise în art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală și care nu pot fi corectate de către instanța de recurs, se impune soluția admiterii recursului ordinar, casării totale a deciziei contestate, și dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să țină cont de împrejurările expuse, să înlăture erorile menționate, să judece cauza în strictă conformitate cu legea, să adopte o hotărâre legală și întemeiată.

7. În conformitate cu art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c), alin. (3) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

D E C I D E :

Admite recursul ordinar declarat de avocatul Gheorghe Postolachi, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 22 ianuarie 2018, în privința inculpatei Anton Lidia Xxxxxx, și dispune rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată, pronunțată integral la 10 iulie 2018.

Președinte

Nicolae Gordilă

Judecători

Iurie Diaconu

Elena Covalenco

Liliana Catan

Ion Guzun